

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 21 Ekim 2015

Türkiye Ekonomisinin “Yeni Orta Vadesi”!

Bu ay içerisinde Türkiye ve küresel ekonominin yakın geleceğine ilişkin iki önemli rapor yayınlandı: IMF’nin *Dünya Ekonomik Görünüm*, Ekim 2015 Raporu ve Kalkınma Bakanlığı’nın *Orta Vadeli Programı* (OVP). IMF *Görünüm* raporu 2020’ye değin uzanıyor; OVP ise üçer yıllık zaman perspektifinde hazırlanmakta ve Türkiye ekonomisinin geleceğine ilişkin “resmî” görünümü ve “hedefleri” (iyi niyetleri mi diyelim) dile getirmekte. Aşağıda her iki raporda Türkiye ekonomisinin temel göstergeleri sunulmakta.

OVP 2013 - 2018 Tahminleri						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GSYH Reel Büyüme Hızı (%)	4.1	2.9	3.0	4.0	4.5	5.0
GSYH (Milyar \$)	822	810	850	907	971	
GSYH (Milyar SAGP \$) (**)		1,460	1,516	1,596	1,697	1,818
Fert Başına GSYH (\$) (*)	10,807	10,537	10,936	11,541	12,229	
Fert Başına GSYH (SAGP \$) (**)		19,054	19,506	20,313	21,377	22,680
Enflasyon (yıl sonu TÜFE, %)	7.4	8.2	7.6	6.5	5.5	5.0
Cari İşl. Dengesi / GSYH (%)	-7.9	-5.8	-5.2	-4.9	-4.7	-4.4
İşsizlik (%)	9.0	9.9	10.5	10.3	10.2	9.9

(*) OVP 2015-2017
(**) OVP 2016 -2018

IMF WEO 2015 Tahminleri								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GSYH Reel Büyüme Hızı (%)	4.19	2.91	3.04	2.88	3.69	3.49	3.49	3.49
GSYH (Milyar \$)	823.0	798.3	722.2	721.2	761.4	804.6	851.8	905.8
Fert Başına GSYH (\$)	10,821.4	10,381.0	9,290.4	9,179.9	9,594.0	10,037.1	10,524.0	11,087.6
Enflasyon (yıl sonu TÜFE, %)	7.40	8.17	8.02	6.50	6.50	6.50	6.50	6.50
Cari İşl. Dengesi / GSYH (%)	-7.86	-5.83	-4.53	-4.73	-5.17	-5.68	-5.71	-5.52
İşsizlik (%)	9.04	9.92	10.76	11.19	10.92	10.92	10.92	10.92

Büyüme hızı açısından IMF-*Görünüm* raporu daha çekimser!. Türkiye ekonomisinin büyüme hızının 2020’ye değin yüzde 3.5’i aşamayacağı öngörülmüş. Buna karşın OVP büyüme hızını hemen önümüzdeki yıldan başlayarak yükseltiyor ve şu mistik yüzde 5 hedefini 2018’de yakalayacağımızı öngörüyor. Enflasyon öngörüsünde de IMF daha ihtiyatlı: 2018’de enflasyon IMF’ye göre yüzde 6.5; OVP’ye göre yüzde 5 olacak. Cari işlemler açığı OVP’de yüzde 4.4. Dolayısıyla büyümede ve enflasyonda yüzde 5 hedefi artık bir inanç biçiminde tekrarlanmakta.

Ancak “yeni” OVP’de en önemli bulgu, dolar bazında hesaplanan milli gelir hedeflerinin artık “piyasa döviz kurlarında değil” satın alma gücü paritesine (SAGP) göre sunulması. SAGP ile hesaplanan döviz kurları, ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılıklarını ortadan

kaldırmayı amaçlıyor ve böylece farklı para birimlerinin satın alma güçlerini eşitlemeyi sağlıyor.

Bu “teknik” düzeltmeyi OVP metni şu not yardımıyla savunmakta: “2015 yılında, Türkiye’nin de aralarında olduğu gelişmekte olan ülkelerin döviz kurlarında yüksek boyutta dalgalanmalar meydana gelmiştir. Bu konjunktürde ülkelerin mukayeseli refah seviyesini daha doğru yansıtması ve refah düzeyindeki eğilimi daha sağlıklı göstermesi nedeniyle bu tabloda Satın Alma Gücü Paritesine (SAGP) göre hesaplanmış GSYH ve kişi başına gelire yer verilmiştir”. Yani bir “düzeltme” söz konusu. Böylece fert başına milli gelirin dolar bazında aslında gerilemekte olduğu gözlerden itinayla kaçırılmakta. Halbuki IMF öngörülerine göre fert başına gelir 2015 ve 2016’da 10 bin doların altında seyredecek ve Türkiye 2013’te 10,821 \$ olan fert başına gelir düzeyini ancak 2020’de yakalayabilecek.

Ancak nedense söz konusu “düzeltme” döviz kurlarının (doların) pahalılaştığı konjunktürde gerekli görülümüş. Örneğin, 2003- 2008 arasında milli gelirin dolar bazında 3 misli artış gösterdiği iddia edilir iken, aslında reel büyümenin çok daha düşük olduğu ve bu yanılsamanın tamamen doların göreceli ucuzluğundan kaynaklanmış olduğu ustaca konu dışına çıkartılmış durumda.

Bir de şu hatırlatmayı yapalım: eğer refah düzeyindeki eğilimin daha sağlıklı hesaplanması söz konusu ise, SAGP’ye göre hesaplandığında Türkiye 189 ülke arasında en büyük 17. ekonomi iken, fert başına milli gelir düzeyine göre 62. sırada yer almakta. Dolayısıyla hesapta değişen bir şey yok, güneş balçıkla sıvanmıyor; sıcak paraya dayalı spekülasyon büyümenin sınırları artık aşılmış durumda.